

Trondheimsregionen

IKAP-2

Areal- og transportutvikling i Trondheimsregionen

04. mai 2015

Prosjektleder IKAP - Esther Balvers

Trondheimsregionen

Hvorfor samarbeid i Trondheimsregionen

Styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon og å ivareta en positiv utvikling av deltakerkommunene, i samspill med Trøndelag og Midt-Norge.

Organisasjon 2015

Trondheim kommune:
Vertskommune

Sekretariat:

Daglig leder

Prosjektleder
med sekretariat for
næringsplanen

Prosjektleder IKAP
- Statistikk/prognose

- Kommunikasjon
- Ulike prosjekt

Trondheimsregionen – regionrådet RR
(ordfører, opposisjon, rådmann, observatører)

Arbeidsutvalget – AU
(leder, nestleder
+ 2 ordførere)

Næringsrådet - NF
(3 FoU, 3 næringsliv, 3
rådmenn)

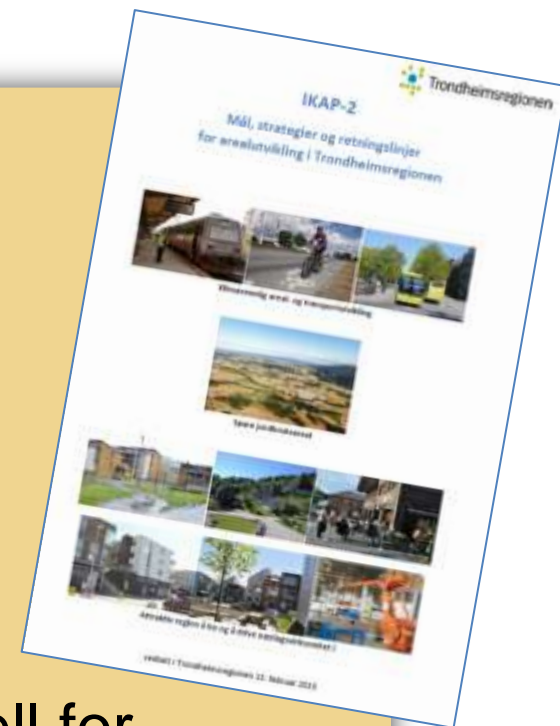
Rådmannsforum - RF
(alle rådmenn)

Interkommunal arealplan Trondheimsregionen (IKAP)

Mål:

- Trondheimsregionen skal tilby attraktive nærings- og boligarealer samt effektiv infrastruktur – tilpasset morgendagens behov og utfordringer.
- Trondheimsregionen skal være rollemodell for attraktivt og bærekraftig regionalt utbyggingsmønster.

Delmål samordnet areal- og transportutvikling

spare jordbruksareal

klimavennlig arealutvikling

attraktiv region å bo i

attraktiv region å etablere og
drive næringsvirksomhet i

Nasjonale og regionale føringer

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Fastsatt ved kgl. res. av 26.09.2014, jf. plan- og bygningsloven av 27. juni 2008, § 6-2.

1. Hensikt

Hensikten med retningslinjene er å oppnå samordning av bolig-, areal- og transport-planleggingen og bidra til mer effektive planprosesser. Retningslinjene skal bidra til et godt og produktivt samspill mellom kommuner, stat og utbyggere for å sikre god steds- og byutvikling.

2. Virkeområde

Retningslinjene gjelder for planlegging i hele landet. Praktisering av retningslinjene må tilpasses regionale og lokale forhold.

Retningslinjene skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven og ved enkeltvedtak som statlige, regionale og kommunale organer treffer etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning. Statlige organer, fylkeskommuner og kommuner bør bruke retningslinjene i sin øvrige virksomhet innenfor de rammene vedkommende sektorlov gir.

3. Mål

Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

Planleggingen skal legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i områder med press på boligmarkedet, med vekt på gode regionale løsninger på tvers av kommunegrensene.

4. Retningslinjer for samordning av bolig-, areal- og transportplanleggingen

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

REGIONAL STRATEGI FOR AREALBRUK

2014-2024

Vedtatt i Fylkestinget 17.06. 2014

som retningsgivende arealpolitikk for fylkeskommunen

SØR-TRØNDELAG

Regional plan

Regional plan for arealbruk

Nord-Trøndelag

Vedtatt i Fylkestinget 25.04.2013

Temaer rullering IKAP

- Utbyggingsmønstre 2040
- Transport
- Næring
- Bolig

- Arealbehov offentlige tjenester 2040
- Massedeponi
- Folkehelse/friluftsliv

Samordnet areal- og transport

Spare jordbruksareal

Langsiktig strategi - tidsperspektiv 2040
Dimensjonering 12 års periode

IKAP-2

IKAP-2 er videreføring av *IKAP-1* og *Melding om strategiske valg*

Forenklet, tydeligere hva som er vedtatt i Trondheimsregionen

mål og strategier: hva ønsker vi å oppnå i Trondheimsregionen og hvordan

retningslinjer: hvordan kan kommunene bidra til måloppnåelse

Tidshorisont 2040

Struktur IKAP-2

IKAP-2 (*= det som er vedtatt*)

Mål, strategier og retningslinjer

- Overordnete mål
- Samordnet areal- og transport
- Jordvern
- Bolig
- Næring
- Senterstruktur

Oppfølging av planen

Til info: Kunnskapsgrunnlag (skal oppdateres jevnlig)

Vedlegg til IKAP-2

Kart:

- Senterstruktur i Trondheimsregionen
- Regionale hovedårene for kollektivtransport
- Prioriterte stasjonsområder og viktige stasjoner for omstigning
- Prioriterte næringsarealer for arealkrevende bedrifter
- 4 korridorer samarbeid om næringsutvikling
- ABC-prinsippet

Kartportal: trondheimsregionen.no/kart/

- Boligfelt og næringsarealer i kommunene
- Lokalisering bedrifter i Trondheimsregionen
- *Transport (publiseres i løpet av 2015)*

Indikatorer måloppnåelse

<i>Strategi</i>	<i>Indikator</i>	<i>Vurdering</i>	<i>Merknad</i>
Begrense transportarbeid	Andel innbyggere som bor innenfor 1,5 km avstand fra et sentrumsområde	økning = positiv likt = nøytralt nedgang = negativ	Også positiv effekt folkehelse, fordi mange funksjoner på gang-/sykkelavstand.
Redusere klimagassutslipp	Andel innbyggere som bor innenfor 500 meter fra holdeplass med godt kollektivtilbud (frekvens min. 4 avganger/time i rush)	økning = positiv likt = nøytralt nedgang = negativ	Også positiv effekt trafikkflytt på hovedvegnettet, når større andel reisende med kollektivtransport.
Rett virksomhet på rett plass	Andel arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter innenfor 500 meter fra holdeplass i kommunesentrum/kollektivbuen	økning = positiv likt = nøytralt nedgang = negativ	Også positiv effekt styrkning av kommunesentra.

Indikatorer måloppnåelse spare jordbruksareal

<i>Strategi</i>	<i>Indikator</i>	<i>Vurdering</i>	<i>Merknad</i>
Begrense nedgang jordbruksareal	Endring antall dekar dyrka mark Endring antall dekar dyrkbar mark	økning og likt = positiv nedgang = negativ	I PBL er dyrka og dyrkbar mark like viktig.
Begrense nedgang jordbruksareal	Antall dekar sammenhengende jordbruksareal	økning = positiv likte = nøytralt nedgang = negativ	

Klimavennlig regionutvikling og spare jordbruksareal

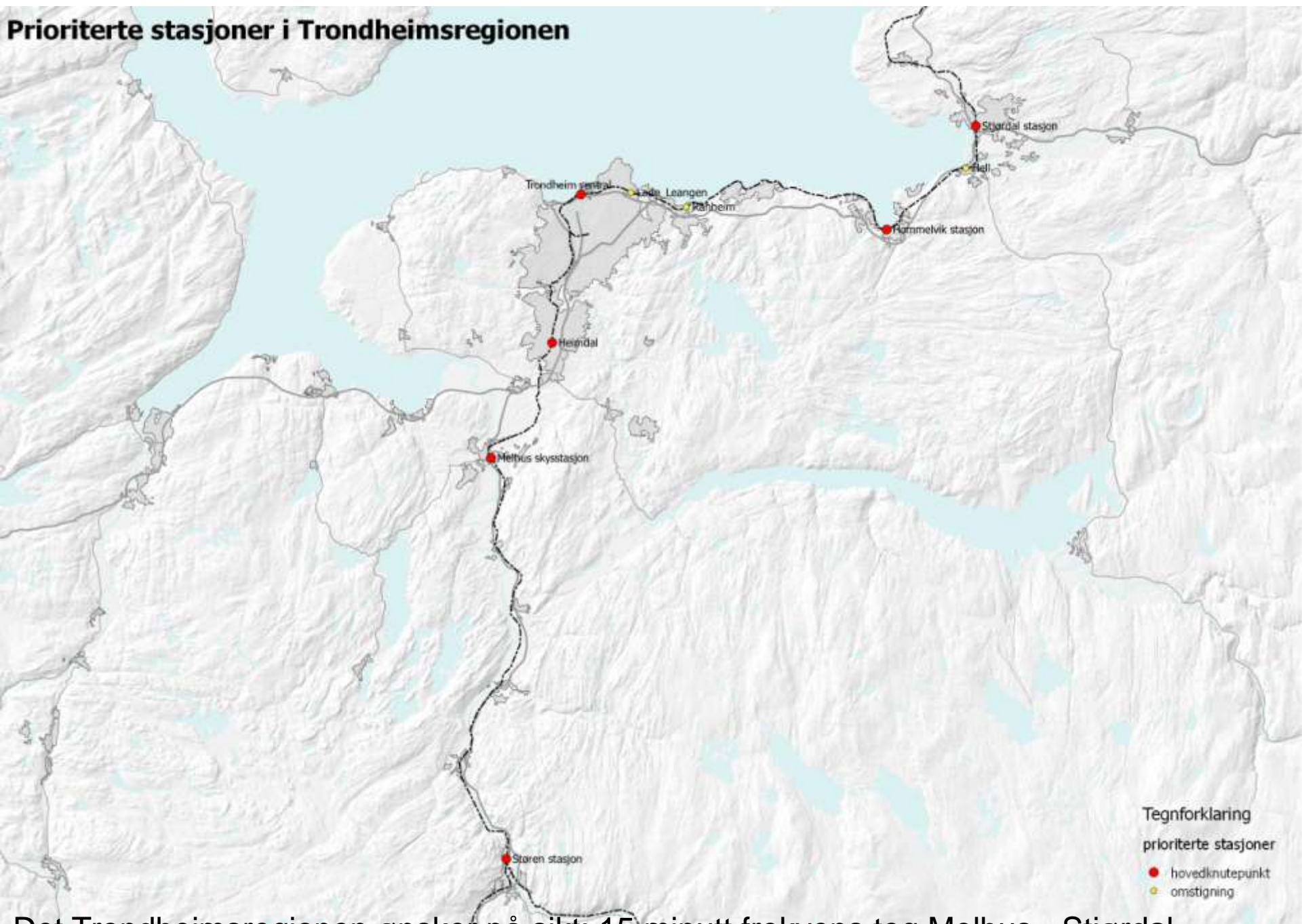
Analysene viser at areal- og transportutvikling i regionen er på rett veg. Fokus både på klimavennlig arealutvikling og spare jordbruksareal. Forbedringspotensial.

- viktig å beholde fokus på klima og landbruk, og tenke regionalt
- **ny i IKAP-2**: sikre passasjergrunnlag for økt togtilbud i regionen gjennom styrkning av hovedknutepunktene langs jernbanen, med arbeidsplasser, handelsetableringer og boliger:

Stjørdal stasjon, Hommelvik stasjon, Trondheim sentral stasjon, Heimdal stasjon, Melhus skysstasjon, Støren stasjon

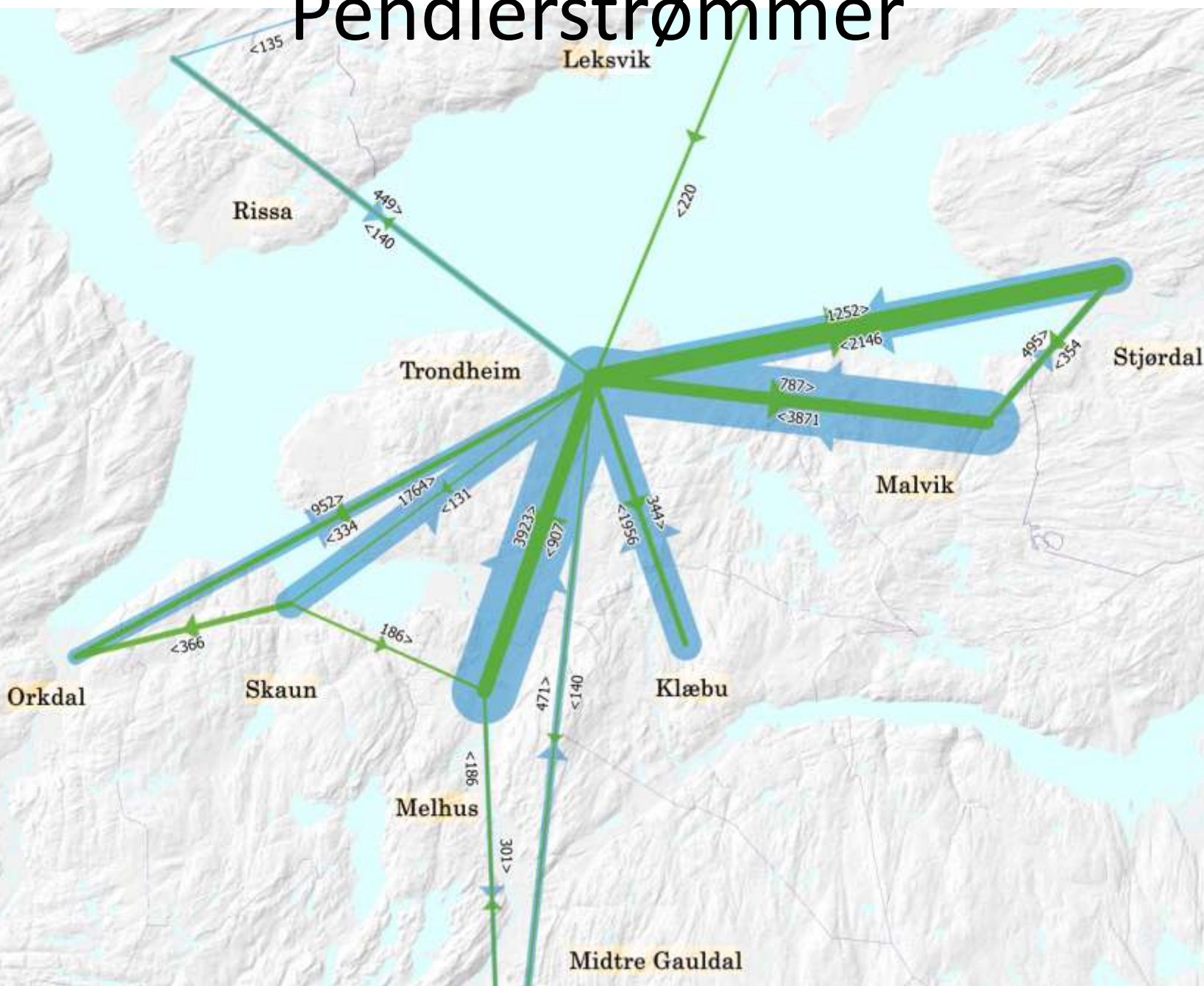
I tillegg utpekte viktige omstigningsstasjoner:
Leangen, Ranheim og Hell (Meråkerbanen)

Prioriterte stasjoner i Trondheimsregionen

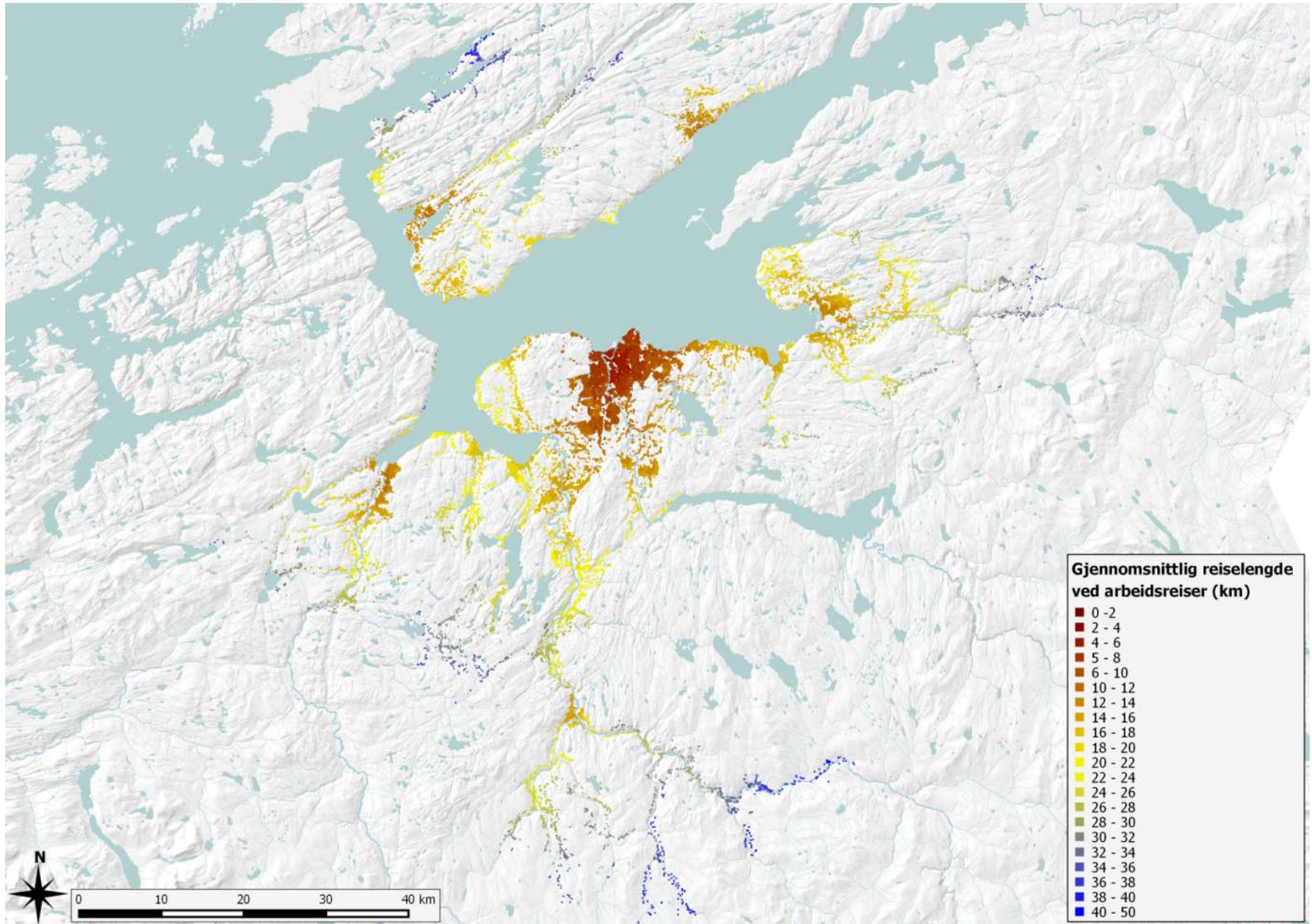

Det Trondheimsregionen ønsker på sikt: 15 minutt frekvens tog Melhus - Stjørdal

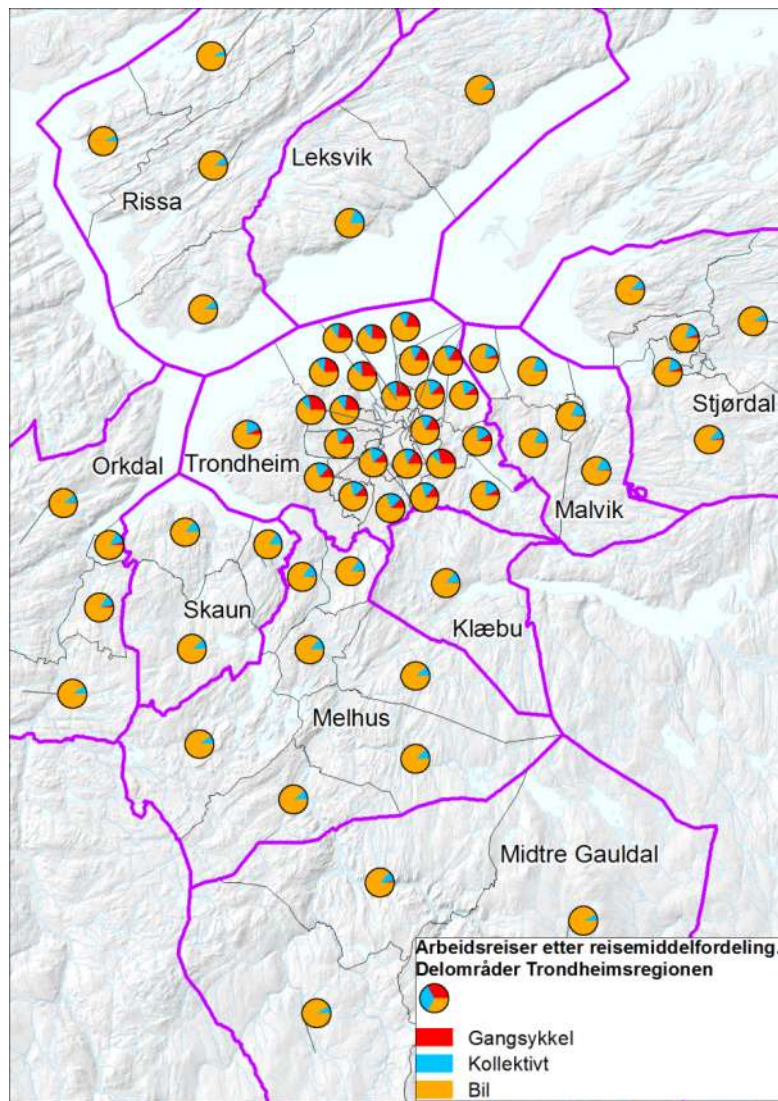
Pendlerstrømmer

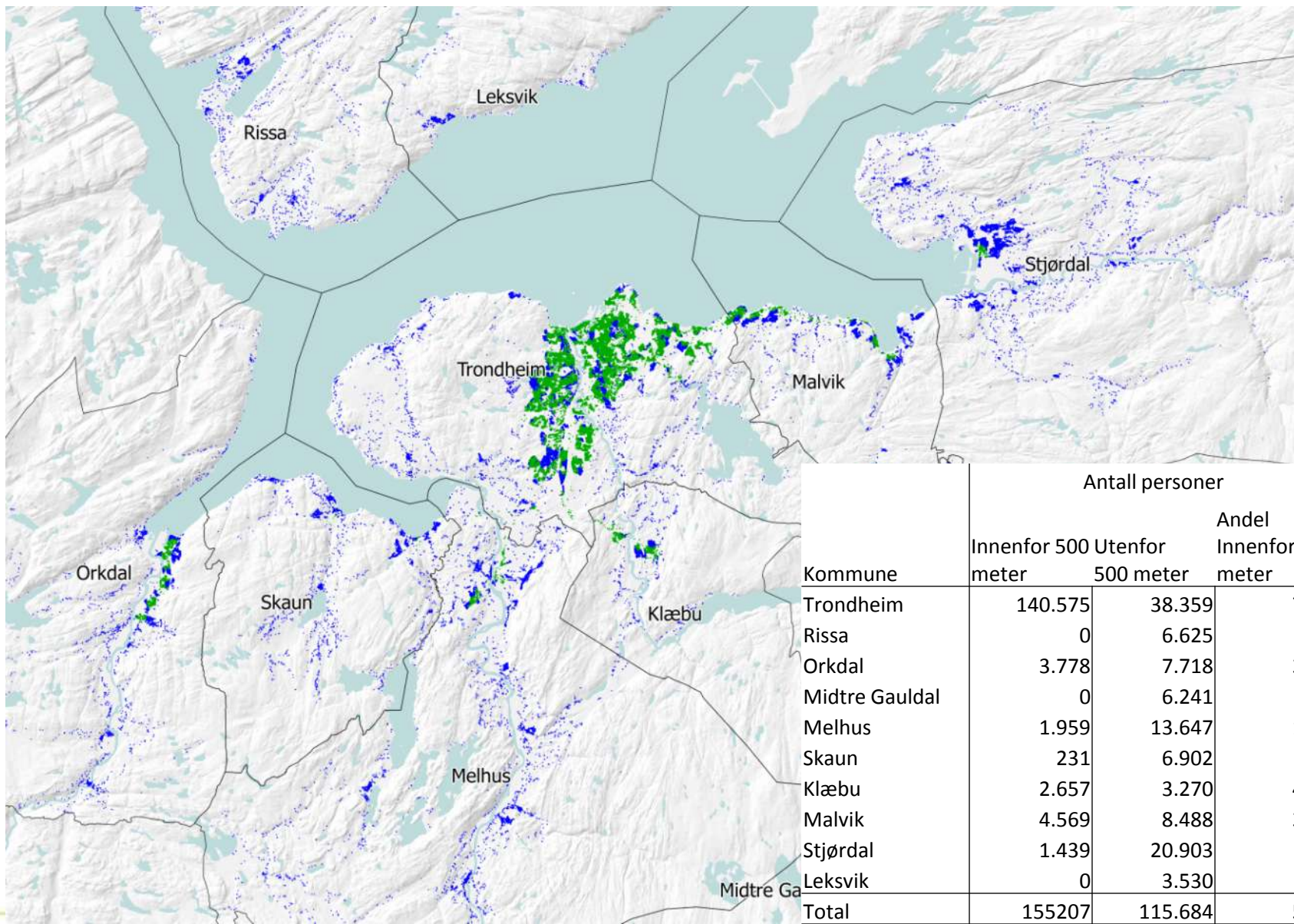
Reiselengde til arbeidsplass

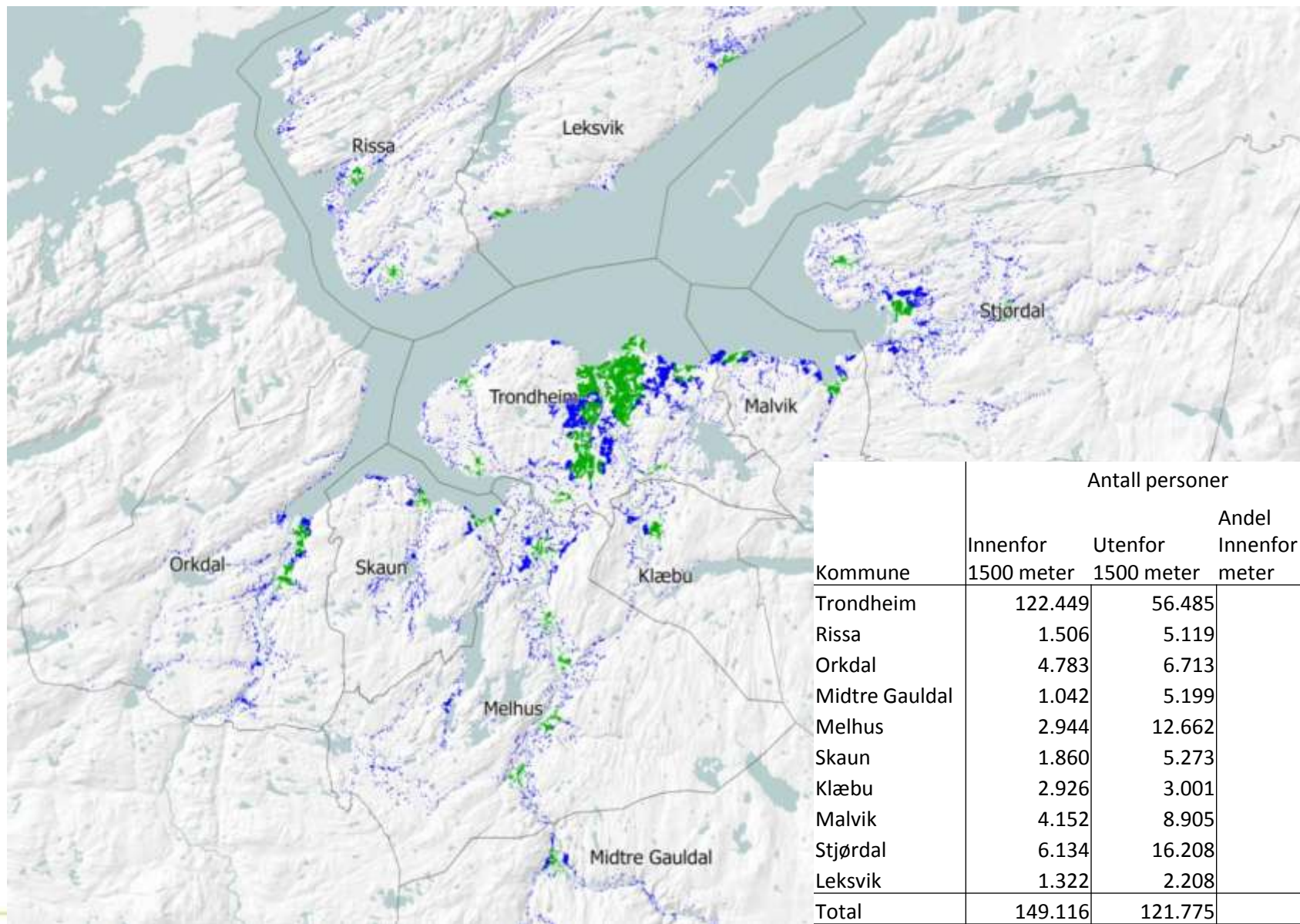
Reisemiddelfordeling arbeidsreiser

Hvem har godt kollektiv på gangavstand

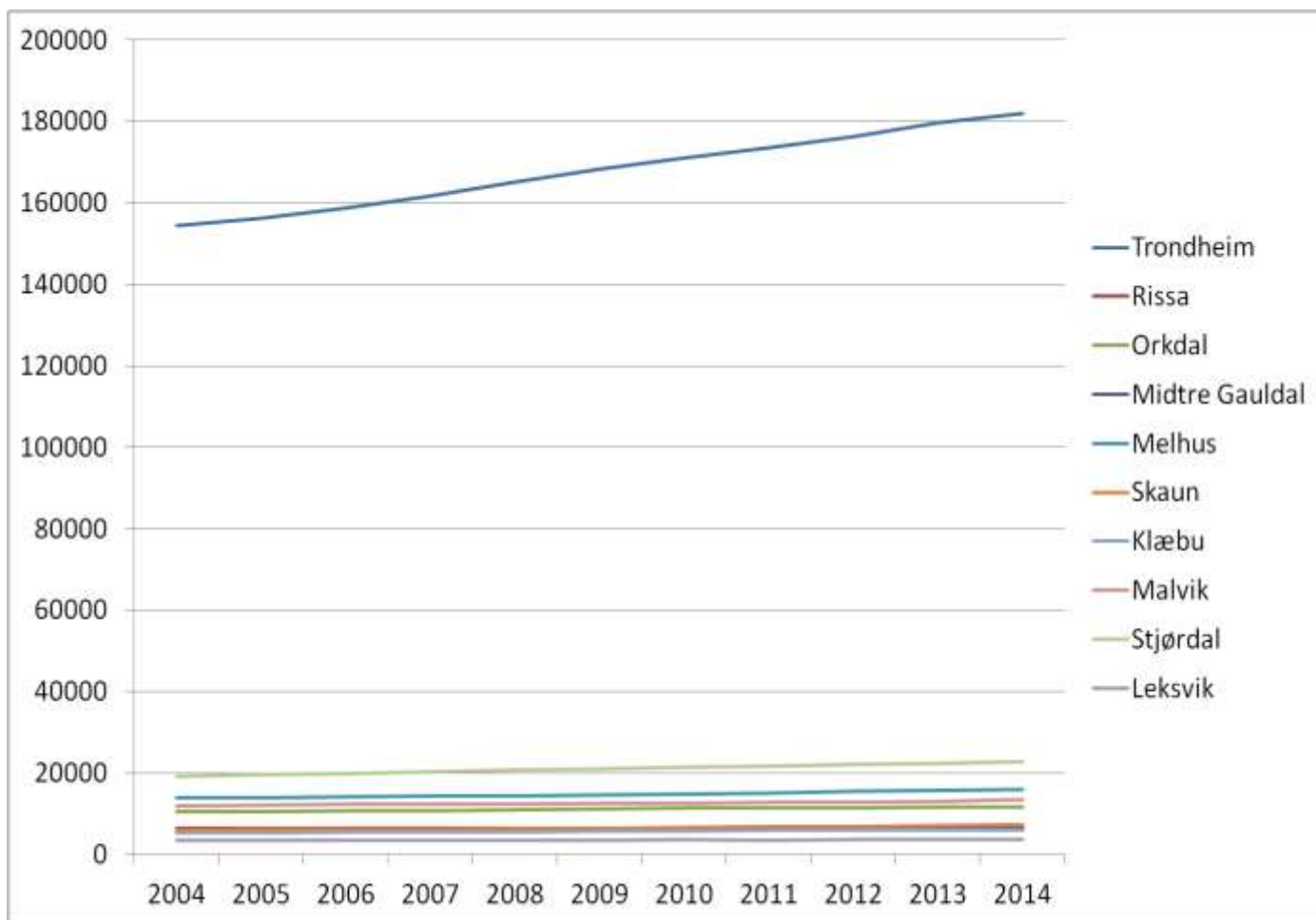
Hvem kan gå/sykle til sitt sentrum

Befolkningsutvikling

Befolkning	2014	snitt/år
Trondheim	184 960	2900
Rissa	6 676	57
Orkdal	11 722	100
Midtre Gauldal	6 336	71
Melhus	15 916	244
Skaun	7 668	163
Klæbu	5 995	76
Malvik	13 498	139
Stjørdal	22 957	353
Leksvik	3 506	9
Totalt	279 234	4114

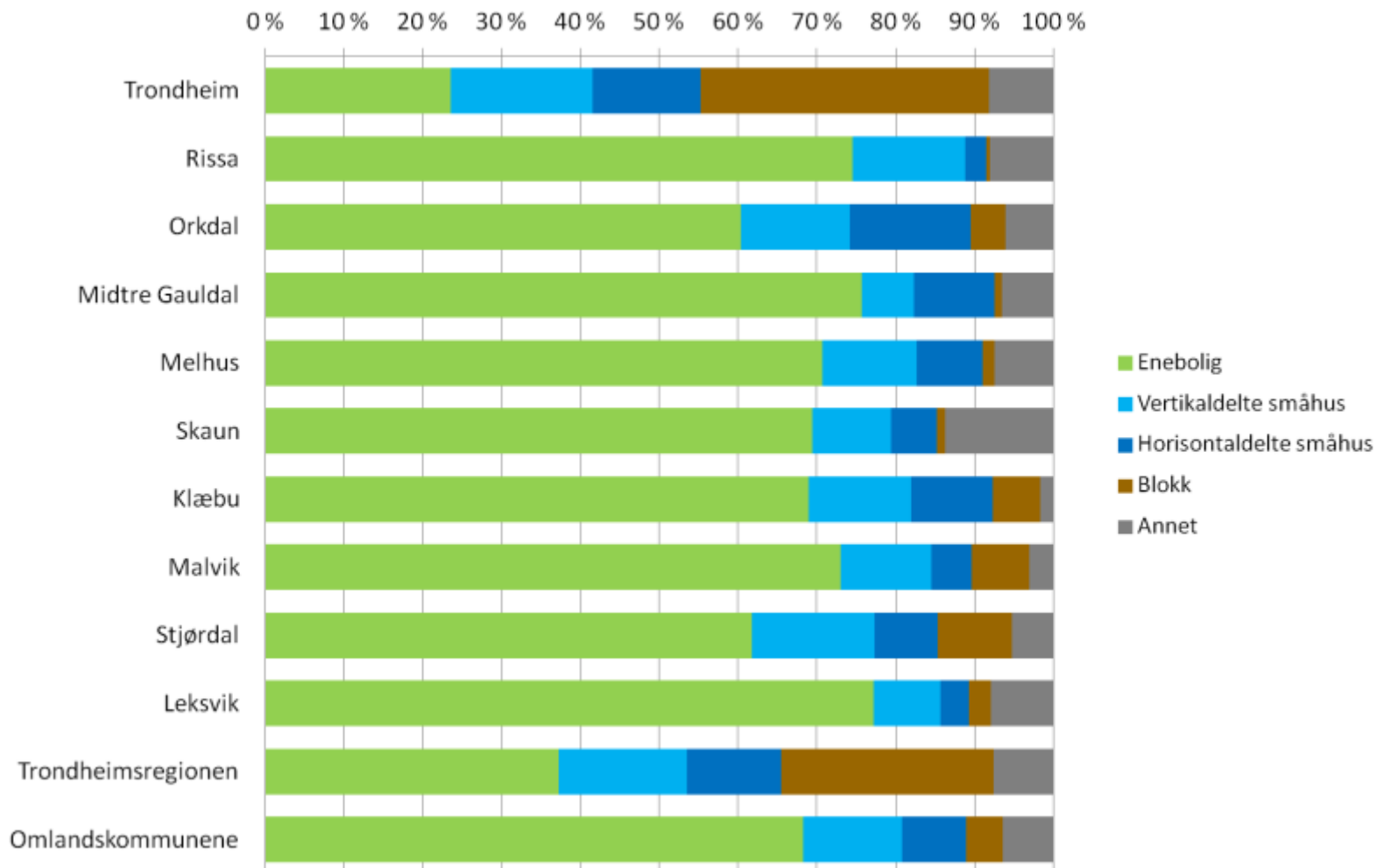
Kommune	Vekst 2013 / 2014
Skaun	3,5% / 3,7%
Malvik	2,2% / 0,9%
Trondheim	1,3% / 1,6%
Stjørdal	1,4% / 1,2%
Midtre Gauldal	1,5% / - 0,4%
Melhus	1,1% / 0,5%
Orkdal	0,9% / 0,8%
Klæbu	0,5% / 0,4%
Rissa	- 0,1% / 0,5%
Leksvik	0,7% / -1,4%

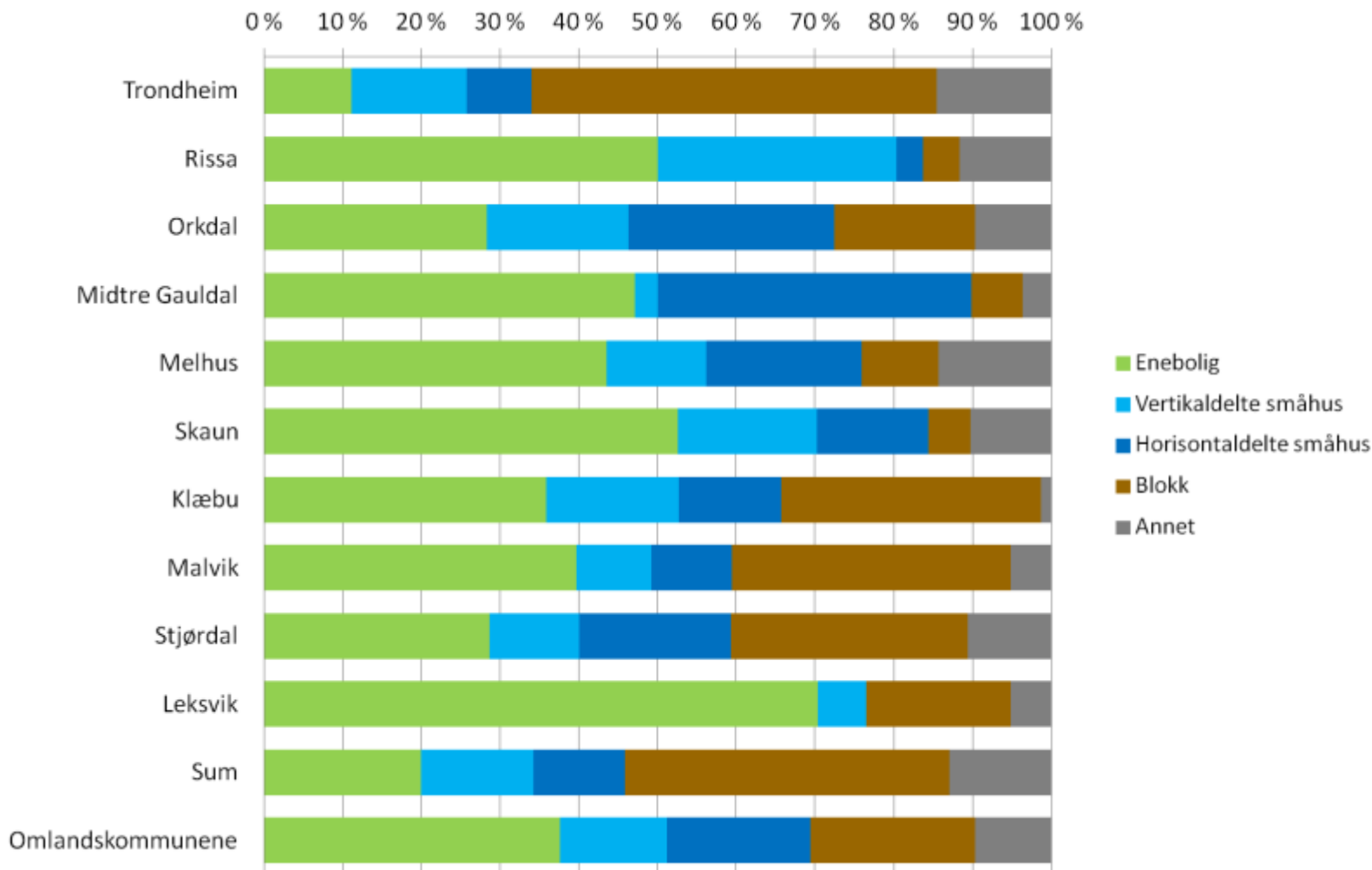
Flyttematrise 2012

Til	Fra													
	Trondheim	Rissa	Orkdal	Midtre Gauldal	Melhus	Skaun	Klæbu	Malvik	Stjørdal	Leksvik	Trøndelag	Norge	Utlandet	Til Total
Trondheim	20856	95	126	81	335	142	219	366	186	38	1276	5393	3113	32226
Rissa	97	350	2	0	2	1	7	6	3	12	42	58	142	722
Orkdal	171	1	991	5	13	36	4	7	2	2	149	120	66	1567
Midtre Gauldal	107	0	5	440	49	2	8	1	2	0	14	46	157	831
Melhus	477	11	18	65	933	30	37	8	8	6	89	133	119	1934
Skaun	264	0	45	4	35	349	5	8	2	2	41	86	22	863
Klæbu	213	0	0	5	29	2	253	3	1	2	21	42	43	614
Malvik	490	6	2	6	16	2	14	651	71	9	84	159	129	1639
Stjørdal	238	4	5	5	9	11	1	99	1900	0	236	329	153	2990
Leksvik	28	19	0	0	1	7	3	0	3	135	27	31	35	289
Trøndelag	1039	40	144	40	87	63	37	98	231	47				1826
Norge	4743	59	132	56	200	65	59	133	314	23				5784
Utlandet	1323	17	24	29	26	10	10	51	54	1				1545
Fra Total	30046	602	1494	736	1735	720	657	1431	2777	277	1979	6397	3979	52830

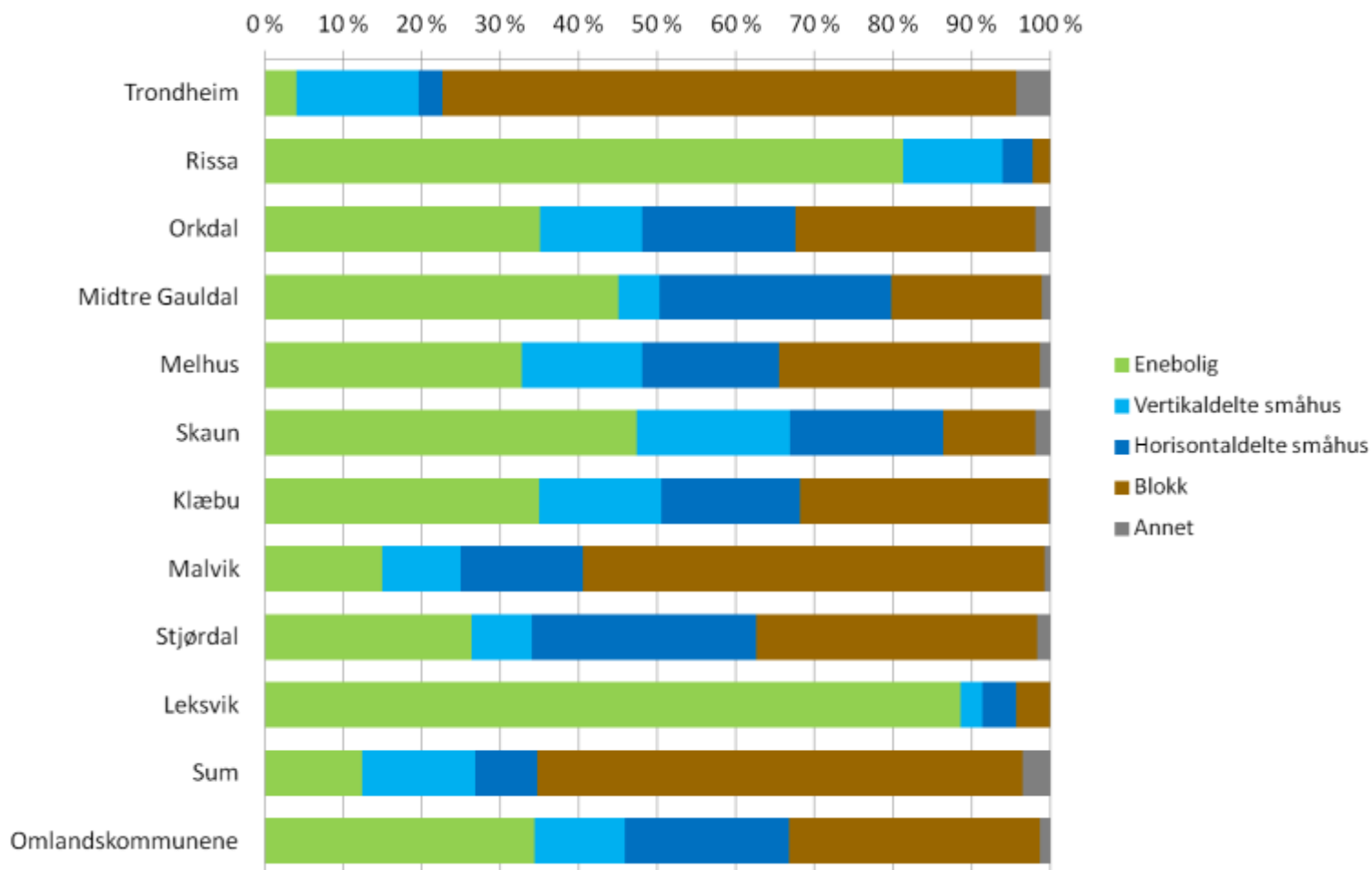
Boligtyper i kommunene

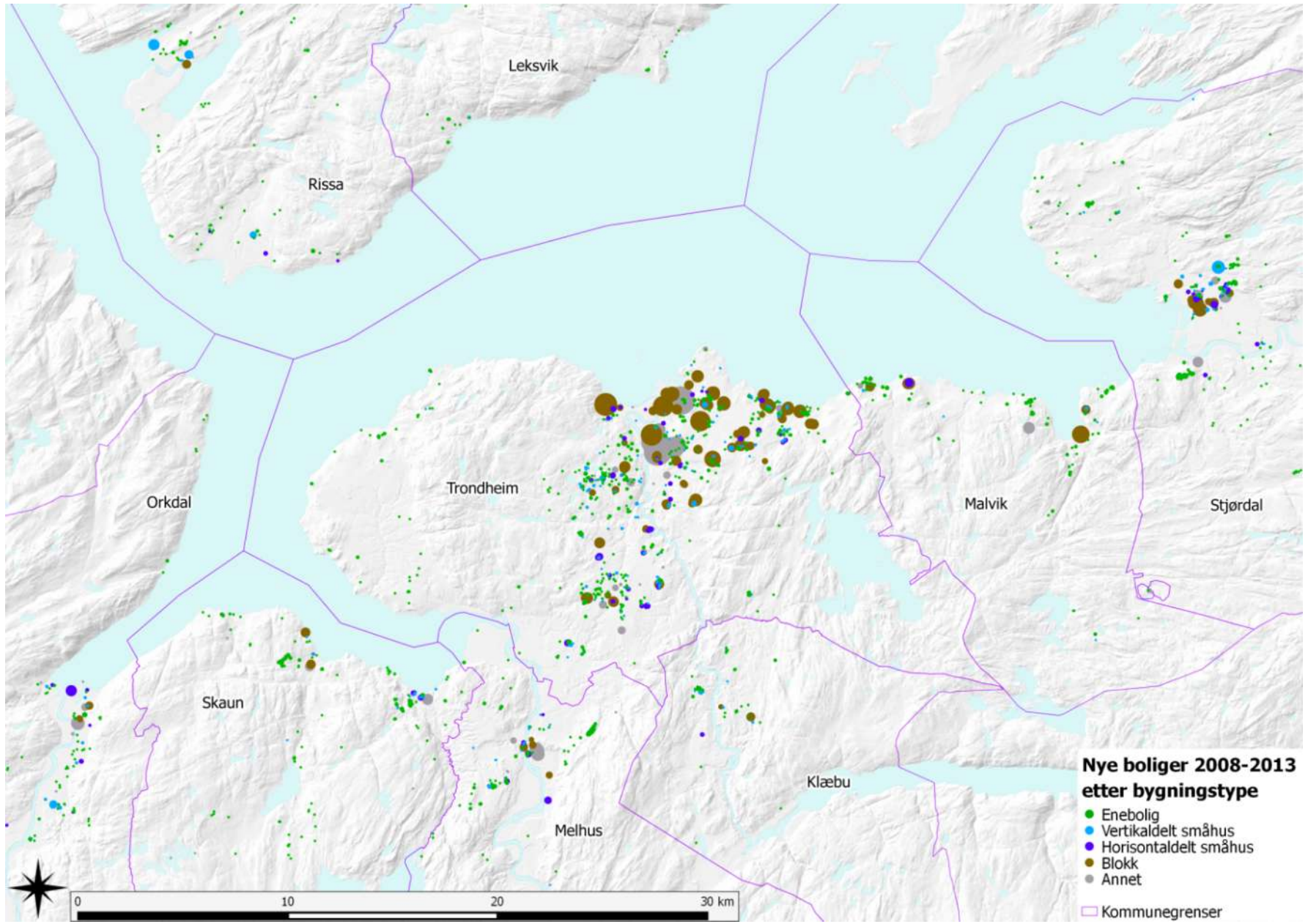
Boligtyper bygd i 2004-2013

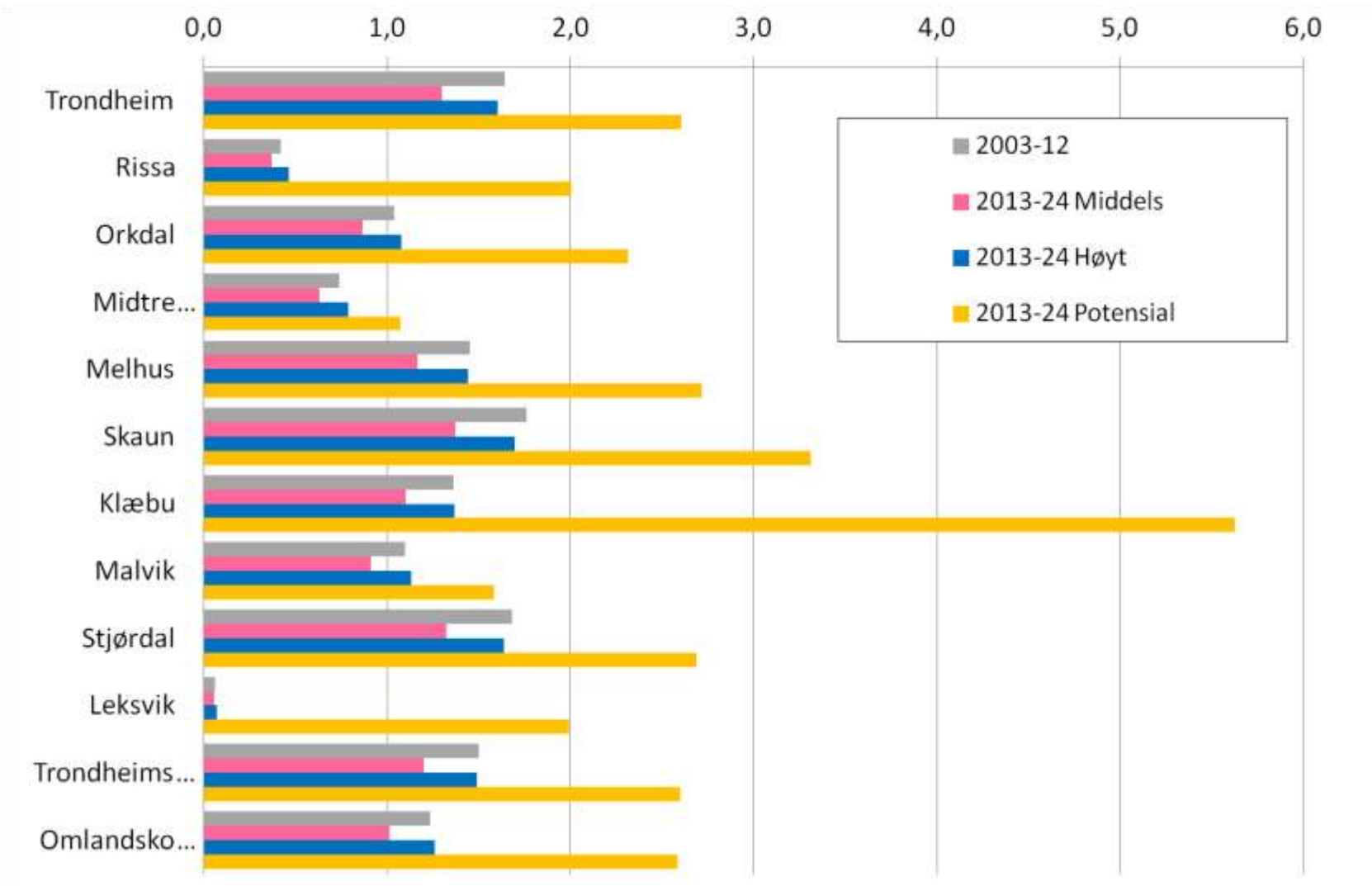
Boligtypepotensial 2013-2040

Hvor bygges det boliger

Boligpotensial i kommuneplanene

Retningslinjer bolig

Prioritering boligbygging

- prioritere de boligfeltene som best ivaretar IKAPs mål og strategier
- prioritere utbygging innenfor eksisterende tettsteder – både fortetting og som feltutbygging, effektiv arealutnyttelse

Variert boligsammensetting og attraktive bomiljøer

- boligområder god bokvalitet, varierte bygningstyper og – størrelser, grøntområder, sammenhengende uterom, sosiale møteplasser, sol, universell utforming, tilfredsstillende støynivå, fremme fysisk og mental helse, sykkelstier og tilrettelegging fotgjengere

Diversitet bomiljøer i regionen

Blokkleiligheter Trondheim

Leiligheter over butikk Melhus sentrum

Rekkehus Trondheim

Blokkleiligheter Vikhammer

Leiligheter Orkanger sentrum

Eneboliger Hommelvik

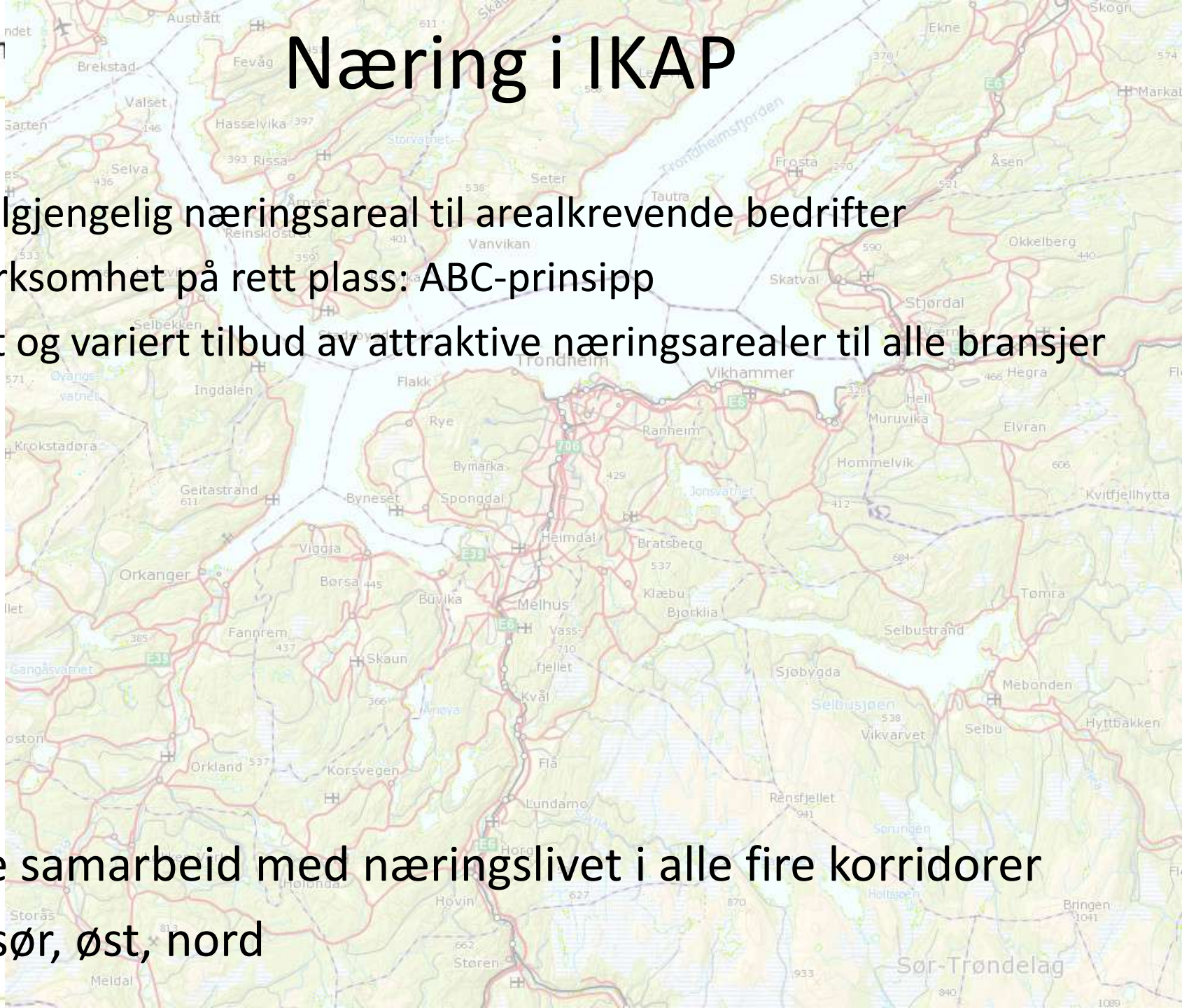
Næring i IKAP

Sikre tilgjengelig næringsareal til arealkrevende bedrifter

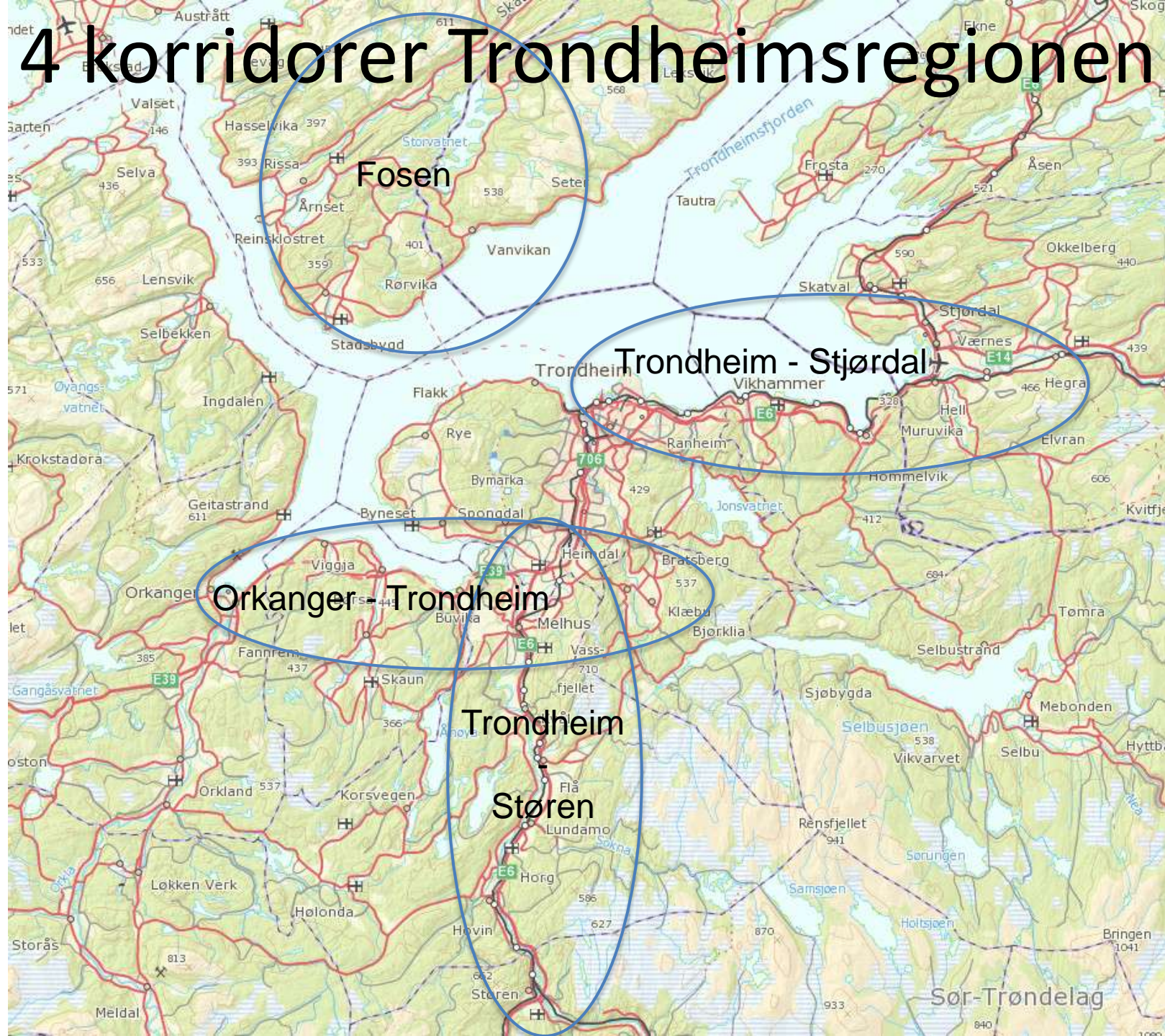
Rett virksomhet på rett plass: ABC-prinsipp

Et godt og variert tilbud av attraktive næringsarealer til alle bransjer

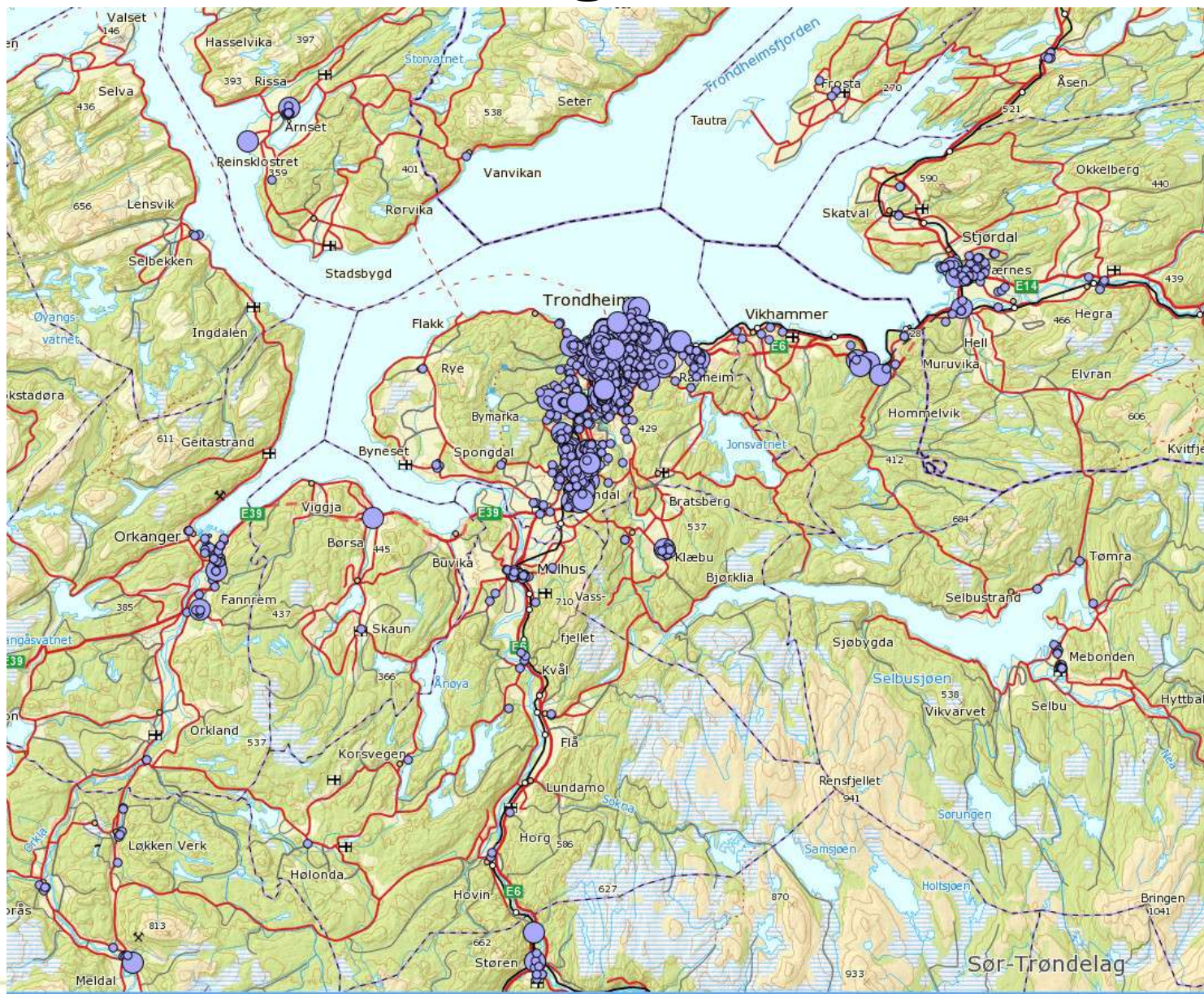
Styrke samarbeid med næringslivet i alle fire korridorer
vest, sør, øst, nord

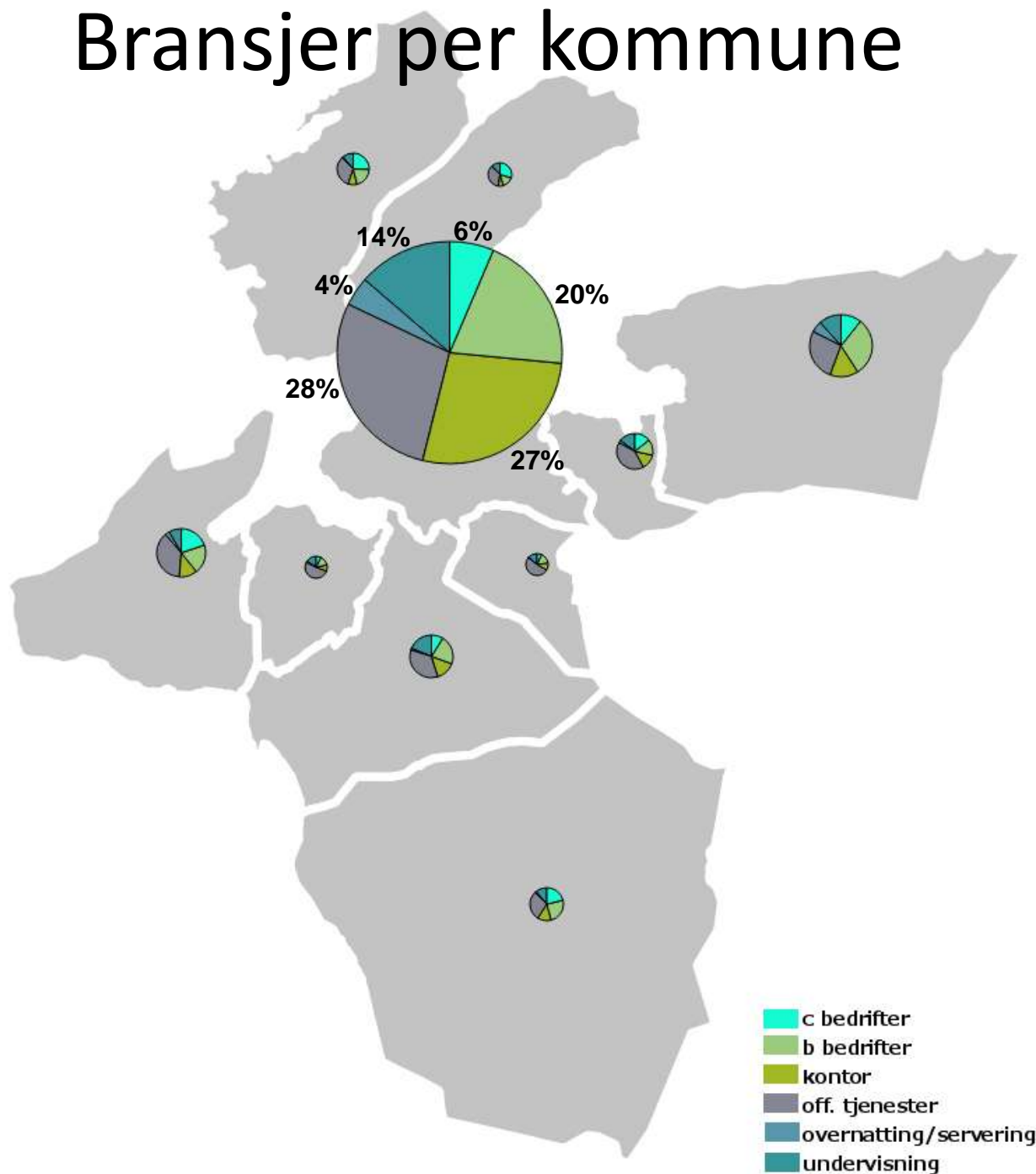
4 korridorer Trondheimsregionen

Lokalisering bedrifter

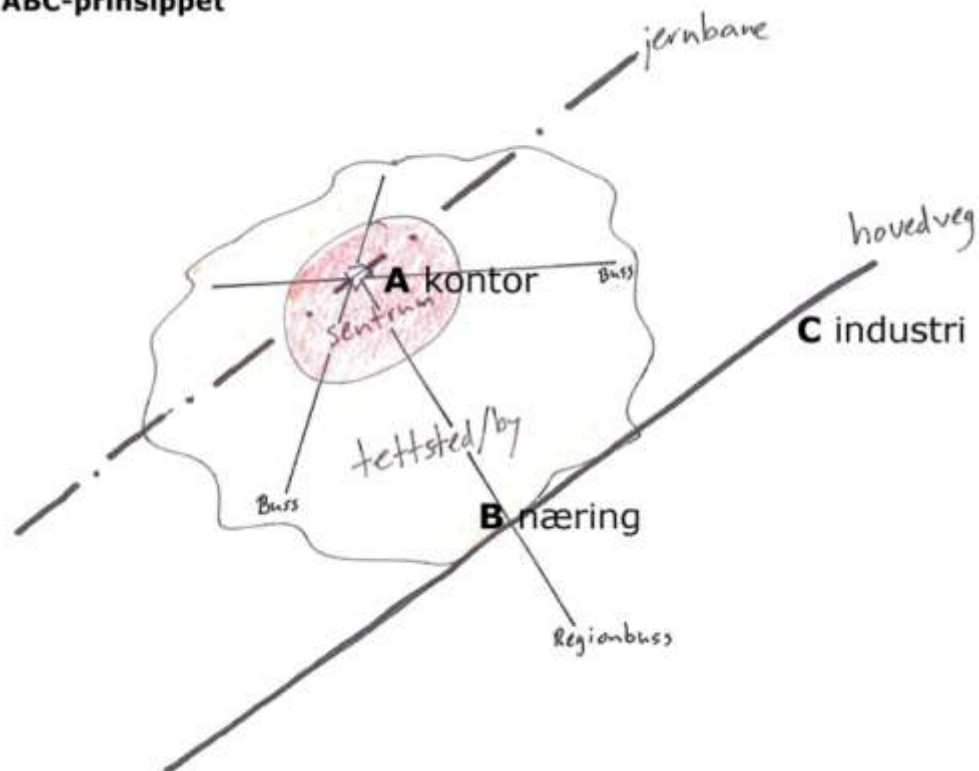
Bransjer per kommune

Alt på rett plass

Mål med ABC-metoden er at lokalisering av næringsvirksomheter skal gi mindre bilbruk, sikre tilgjengelighet av næringsvirksomheter og et bedre tettstedsmiljø.

ABC-prinsippet

A - kontor

B - næring

C - industri

Type næringsvirksomheter:

A: arbeidsplass-, besøksintensiv, få nærings-/arbeidsreiser med bil

B: få ansatte, få besøkende, høy andel nærings-/arbeidsreiser med bil

C: få ansatte, få besøkende, høy andel reiser med tungbiler, støy/støv produserende virksomheter

ABC - bransjer

bransjer	NACE2007	ABC-kategori
informasjon og kommunikasjon	58-63	A
finans forsikring	64-66	A
omsetning, drift eiendom	68	A
faglig, vitenskapelig, teknisk tjeneste	69-75	A
forretningsmessig tjeneste	77-82	A
offentlig administrasjon	84	A
bygg og anlegg	41-43	B
varehandel, reparasjon motorvogner	45-46	B
transport	49	B
transport kollektiv og post, distribusjon	50-53	B
industri	10- 39	C

Bransjer som ikke inngår i ABC-prinsippet, men har egne lokaliseringsprinsipper

bransjer	NACE2007
detaljhandel	47
undervisning	85
helse sosiale tjenester	86-88
kultur og fritid	90-93
overnatting, servering	55-56
annen tjeneste	94-96
bergverk	05-09
jordbruk, skogbruk, fiske	01-03

lokaliseres i eksisterende sentrumsområder

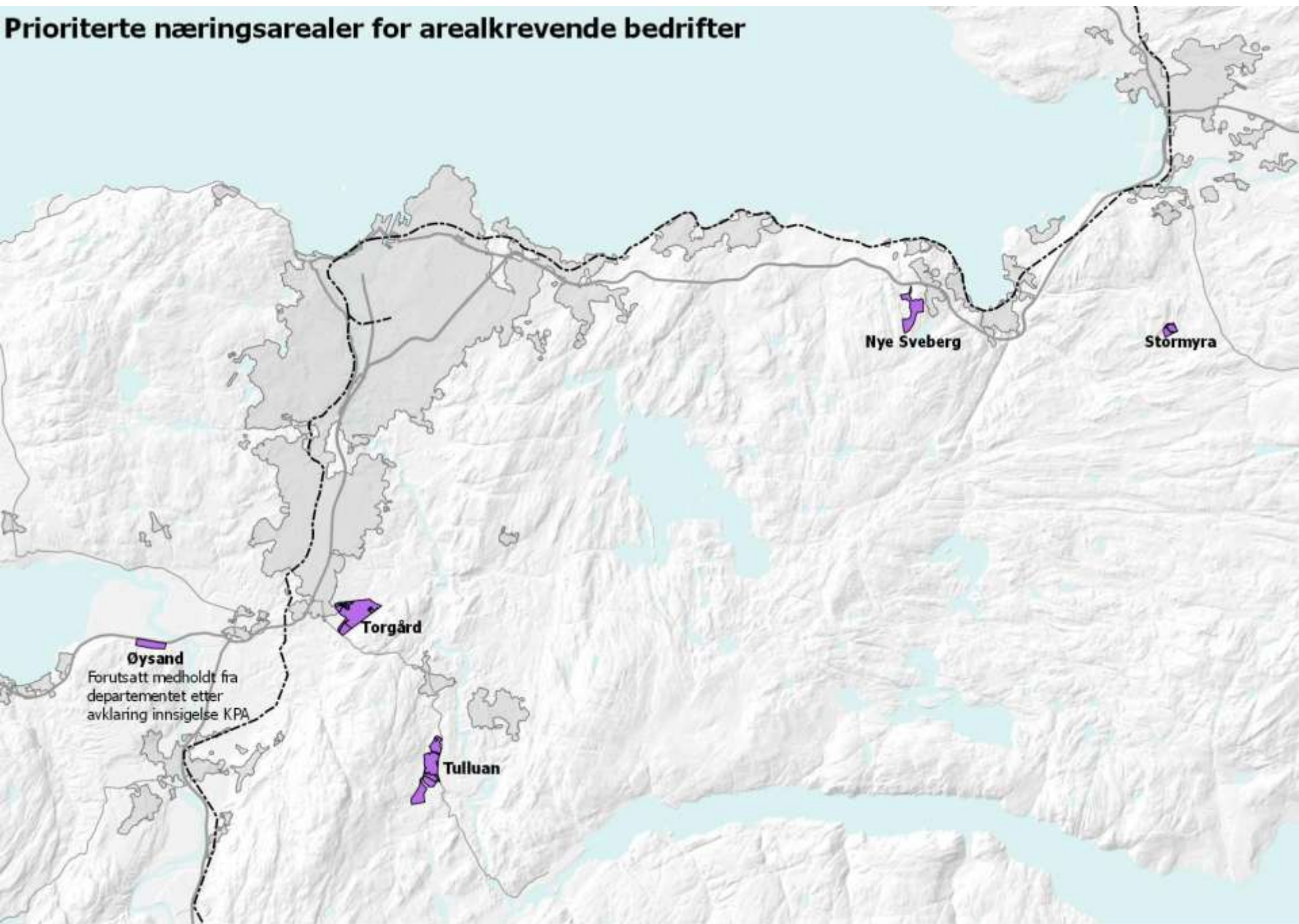
Prognose behov areal til arealkrevende bedrifter

	scenario 1	scenario 2	scenario 3
2025	1209 daa	546 daa	1127 daa
2040	2407 daa	1088 daa	2244 daa

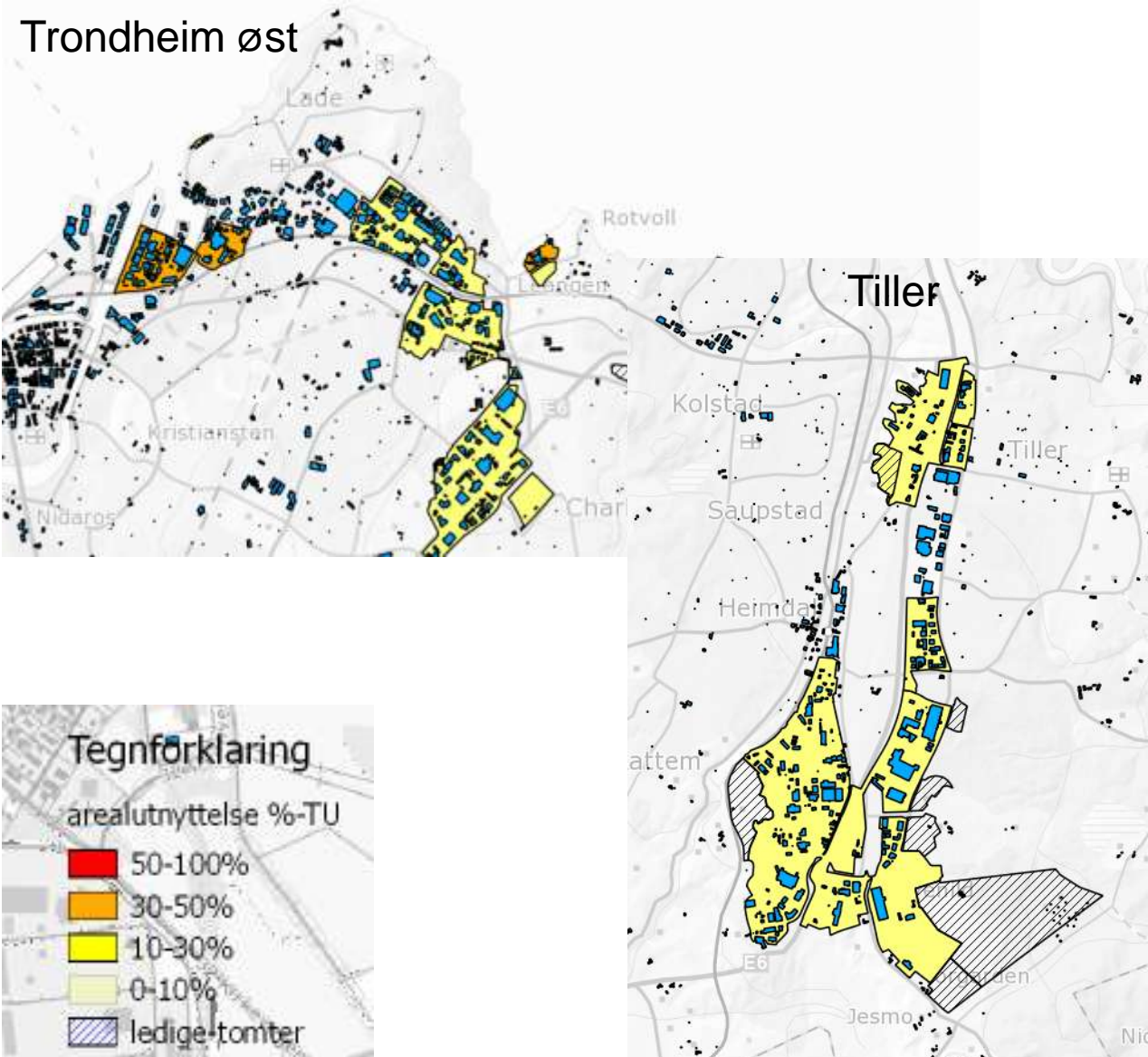
+ 1.340 daa erstatningsareal transformasjonsområder Trondheim
Nyhavna, Lade-Leangen, Tempe

Prioriterte næringsarealer for arealkrevende bedrifter

Arealutnyttelse næringsareal

Samordnet areal- og transportutvikling

klimavennlig og spare jordbruksareal

Ta vare på kvalitetene i regionen

Vil selv bestemme over boligpolitikken

OPPGITT: Sevråderetten må stå sterk, mener blant annet ordfører Jørud Jagøyen. Rådmann Roy I. Jevrad minner om at fylkesmannen ser på den interkommunale arealplanen som et juridisk bindende dokument.

Melhus formannskap vil ikke ta boligpolitikken i Melhus skal bestemmes på annet sted enn lokalt.

– Fortetting er bra, men det er ikke noe byråkrater i byen skal bestemme, sa opposisjonsleder Gunnar Krogstad (Ap) under formannskapsmøtet tirsdag.

Sevråderett
Uttalelsen falt da formannskapet skulle uttale seg om interkommunal arealplan (IKAP), og formannskapet vedtok at areal- og transportplanlegging i Melhus ikke skal berøres av den interkommuna-

le planen.
– Interkommunal arealplan er blitt et tredje forvaltningsorgan. Vi mister lokal sevråderett, sa ordfører Jørud Jagøyen.

Næringsareal
Interkommunal arealplan startet som et samarbeid om næringsarealer over 100 mål. Kommunene i Trondheimsregionen skulle peke ut områder som var særlig egnet for virksomheter som trenger store arealer. I stedet for å konkurrere om virksomheter, skulle kommunene bli enige hvor arealkrevende virksomheter skulle tilbys arealer. Sveberg i Malvik ble pekt ut, og rådmann Roy I. Jevrad opp-

EMERGE: Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet var også opptatt av et boligpol. Arne Bremnes, Berit Wold Fjelle, Jens Otto Havdahl, Bente Esterstad og Gunnar Lysholm.

lyste under formannskapsmøtet at avsetninga på næringsareal på Sveberg har vist seg å gå tynge enn forventet.

– Sveberg har gått tungt. Det ser ut til at Toergård, Tullan og Hofstad næringspark kommer før, så rådmannen føler.

Melhus formannskap har nå fremmet ønske om at Østnad blir med på lista over sentralt næringsområde.

Boliger

Interkommunal arealplan delte er sendt ut til høring i de kommunene som er med i Trondheimsregionen, deriblant Melhus, Midtre Gauldal, Skaun og Klæbu. Rådmannen hadde anbefalt Melhus formannskap å ta inn setnings-

«Retningslinjene i IKAP skal legges til grunn for areal- og transportplanleggingen i Mel-

hus kommuner.

Det var denne setninga som vakte sterke protester i formannskapet, og politikerne ville ha denne bort fra Melhus kommunes uttalelse fordi de selv vil bestemme over boligpolitikken for Melhus. Politikerne ønsker at de kan avgjøre hvor i Melhus de ønsker framtidig boligbygging uten å måtte ta hensyn til hva andre kommuner mener. Tidligere har kommunestyret i Melhus vedtatt at det skal være boligbygging i alle de sju tettstedene.

– Det må legges andre kriterier for boligbygging på Hølanda enn i for andre Melhus, mener Krogstad (Ap).

Interkommunal arealplan kan konses til å stå over kommunale planer, mener melhuspolitikerne.

Fylkesmannen bruker IKAP nærmest som et juridisk dokument omtrent før den

nyheter

Sor-Trøndelag Tirsdag 25. november 2014 | 9

– Vi trenger ikke Ikap

Gunnar H. Lysholm

Orkdalsordfører Gunnar H. Lysholm er kritisk til den interkommunale arealplanen i trondheimsregionen, Ikap.

Orkdalsordfører Gunnar H. Lysholm er kritisk til den interkommunale arealplanen i trondheimsregionen, Ikap.

Onsdag skal formannskapet i Orkdal behandle Ikap, i forbindelse med at planen rulleres.

Ti kommuner

Det er ti kommuner som omfattes av planen: Trondheim, Sjørdal, Malvik, Klæbu, Melhus, Midtre Gauldal, Skaun, Orkdal, Rissa og Leksvik.

Utgangspunktet for planen er at regionen skal være konkurransedyktig og attraktiv for næringsetableringer og framtidig bosetting. Jordvern står sentralt i planen, som ikke er juridisk bindende.

Kritisk

Orkdals ordfører Gunnar H. Lysholm har ved flere anledninger

Grønta er det eneste som er nevnt konkret fra Orkdal i den interkommunale arealplanen.

Foto: Trondheim havn

utalt seg kritisk til planen.

Det gjør han nå også. Ordføreren åpner for at Orkdal trekker seg ut av det formaliserte samarbeidet med kommunene i det som benevnes som trondheimsregionen.

Ikke vellykket I

Planen har ikke vært spesielt vellykket. Trondheim, som største kommune i samarbeidet, har ikke bydd seg spesielt mye om den, sier Lysholm og henviser til nedbygging av landbruksareal:

– Ifølge planen skal man ivareta dyrkajord. Samtidig har Trondheim fått frigjort ganske store jordbruksarealer til boligbygging. Dette er boliger som kunne vært bygd utenfor byen i stedet.

Ikke vellykket II

Han er heller ikke imponert over den funksjonen Ikap har hatt når det gjelder næringsliv.
– Planen skulle gi et samarbeid om hvor man skulle ha areal for ulike typer næringsetableringer.

Det har heller ikke vært vellykket, sier Lysholm som er sterk i tvil om hvorvidt Orkdal skal forsette sitt formaliserte samarbeid med trondheimsregionen.

Ut av Ikap?

– Jeg er veldig usikker på om Orkdal skal ha et framtidig engasjement i trondheimsregionen, ikke minst på bakgrunn av kommunestrukturreformen. I mitt hode bør Orkdal heller innu rollen som regionens sentrum i orkdalsregionen.

– Er det i det hele tatt noen vis med Ikap?

– Vi trenger det ikke.
– Kan det komme et forslag i formannskapet om å gå ut av samarbeidet?

– Det har vi ikke drøftet. Vi skal ha gruppemøte mandag. Vi har nok lover og regler å forholde oss til. Vi trenger ikke Ikap i tillegg.

Vedtak:

Melhus kommune slutter seg til mål, strategier og retningslinjer i høringsutkast IKAP-2, datert 19.09.14.

Melhus kommune betrakter boligdelen i IKAP-2 som veiledende for arealdisponeringen i kommunene.

Nye Sveberg skal prioriteres som sentralt næringsområde for arealkrevende næringsvirksomhet i Trondheimsregionen i et langsiktig perspektiv.

Øysand skal prioriteres som sentralt næringsområde for arealkrevende næringsvirksomhet i Trondheimsregionen i et langsiktig perspektiv.

Dersom det kommer supplerende tillegg, eller endringer til dette vedtaksforslaget, som grunn av høringsuttalelser, skal formannskapet avklare endelig vedtak før Trondheimsregionens første møte i 2015.

Tilråding i Formannskap - 26.11.2014

1. Orkdal kommune slutter seg til mål, strategier og retningslinjer i høringsutkast IKAP-2, datert 19. september 2014.
2. Retningslinjene i IKAP skal følges opp i all areal- og transportplanlegging i kommunen.
3. Dersom det kommer supplerende tillegg eller endringer til dette vedtaksforslaget som grunn av høringsuttalelser, gis formannskapet myndighet til å avklare endelig felles vedtak før Trondheimsregionens første møte i 2015.

Orkdal kommune forutsetter at samferdselsutfordringen knyttet til omlegging av E39 Fra Harangen til Bårdshaug, Fv 710 til Lensvik og havneutbygging/logistikknutepunkt medfører at infrastrukturen i Orkdalsregionen prioriteres høyt.

Formannskapet viser til igangsatt utredningsarbeid finansiert av STFK, Orland kommune, Agdenes kommune, Orkdal kommune og Statens vegvesen.

Kommunesammenslåing ?

- Kan sammenslåing Trondheim, Malvik, Melhus og Klæbu ha positiv effekt på areal- og transportutvikling?
- Hva med Skaun?
- Får vi et mer effektivt kollektivtilbud i regionen?
- Blir sannsynligheten for effektiv arealbruk og sentrumsutvikling i regionen større?
- Får vi høy tetthet overalt eller blir det enklere å ha et differensiert boligtilbud

Næringsareal:

- Hvor skal arealkrevende bedrifter fra transformasjonsområdene flytte til?
- Er bedriftene villig til å flytte til en av nabokommunene?
- Kan kommunesammenslåing ha effekt i valg av tomt?

Trondheimsregionen

Prosjektleder IKAP

Esther.Balvers@trondheimsregionen.no